

REPRESIUNE ȘI REZISTENȚĂ ANTICOMUNISTĂ ÎN TIMPUL REGIMULUI GHEORGHIU-DEJ

Punerea în aplicare a programului regimului de „democrație populară” din România nu s-a bucurat de susținerea populară care fusese anticipată și dorită de noile autorități politice. În aceste condiții, au fost create mecanisme de convingere și cointeresare, dar și de constrângere și intimidare care au acționat concertat pentru a înlătura tot ceea ce era considerat periculos pentru regim și pentru a crea aparența unei susțineri populare pe măsura proiectelor „construcției socialiste”.

Încercări de rezistență armată anticomunistă

Informațiile recuperate în special prin istoria orală, posibilă după 1989, dar și prin studierea documentelor Securității din perioada 1948-1960 demonstrează existența reacțiilor de nemulțumire și a încercărilor de rezistență față de regimul nou instaurat. Reacțiile violente ale autorităților față de manifestările spontane de nemulțumire a populației au condus la constituirea unor grupuri de „partizani”, în diferite regiuni ale țării, alcătuite din foste cadre militare, foști legionari, membri ai partidelor de opoziție, țărani, intelectuali, studenți ș.a. Îngrijorate de faptul că acestea puteau influența populația, autoritățile au inițiat, începând cu anul 1949, măsuri de identificare și anihilare a grupărilor de „bande” și „bandiți”, așa cum erau numite în documentele oficiale ale Securității și Miliției. Astfel de grupări de rezistență armată au fost identificate în aproape toate regiunile țării, dar cele mai importante au fost cele din Zona Argeșului și a Făgărașului. Grupul care a rezistat cel mai mult a fost cel intitulat „Haiducii Muscelului”, organizat de doi foști ofițeri de armată, Gheorghe Arsenescu și Toma Arnăuțoiu. Potrivit rapoartelor Securității, cei doi sperau într-o insurecție armată în care să fie implicați și alți foști ofițeri din vestul țării. Grupul s-a bucurat de sprijinul unor familii din comuna Nucșoara, în special al familiei Gheorghe și Elisabeta Rizea. La 20 mai 1958, după lupte succesive cu trupele Securității, Toma Arnăuțoiu și fratele său, Petre, au fost arestați. Procesul celor doi frați a avut loc în anul următor, ei fiind condamnați la moarte și executați prin împușcare, la închisoarea Jilava, la 18 octombrie 1959. Cel de-al doilea conducător al grupului, Gheorghe Arsenescu, a fost capturat în anul 1960 și a împărtășit aceeași soartă, fiind executat la Jilava, pe data de 29 mai 1962.

Grupurile de rezistență armată anticomunistă de pe teritoriul României nu au avut mijloacele de luptă și nici unitatea de acțiune necesare pentru a face față mecanismelor de represiune puse în funcțiune de autorități. Chiar dacă aveau aceleași obiective, acestea au rămas izolate unele de altele, nu s-au bucurat până la capăt de susținerea populației și nu au reprezentat astfel un pericol real pentru noul regim politic.

Forme de rezistență anticomunistă în lumea rurală

Rezistența în rândul țăranilor a corespuns, cu deosebire, perioadei colectivizării agriculturii și s-a manifestat prin refuzul înscrierii în formele colective de asociere, refuzul predării cotelor obligatorii de produse agricole, revolte spontane, atacarea și devastarea sediilor locale ale PMR ș.a. Toate aceste manifestări de rezistență erau puse de autorități pe seama „dușmanului de clasă”, pe „superficialitatea muncii de îndrumare” a unor activiști de partid sau pe „îngăduința” primarilor și a secretarilor din comune față de consătenii lor. Din acest motiv, începând cu anul 1952, au fost trimiși în unele posturi de președinți sau secretari ai consiliilor populare muncitori luați direct din producție, dar „cu o conștiință de clasă ridicată” și care aveau ca sarcină „reorganizarea socialistă a agriculturii”. După 1956, manifestările de rezistență în rândul țăranilor s-au înmulțit, în condițiile în care au fost intensificate presiunile autorităților pentru finalizarea procesului de colectivizare. În anul 1958, au avut loc noi mișcări de revoltă în mai multe localități, noi solicitări ale țăranilor de retragere din gospodăriile agricole colective sau distrugeri ale cererilor de înscriere. Autoritățile au răspuns prin măsuri de represiune, prin arestări și condamnări ale țăranilor revoltați, care au dus la intimidarea populației și la scăderea în intensitatea a acestor nemulțumiri. Chiar dacă și în anii următori s-au mai înregistrat acțiuni de împotriva a țăranilor, față de procesul de colectivizare, acestea și-au menținut caracterul local și nu au avut succes în fața forțelor puse în mișcare de autorități.

Sistemul penitenciar românesc

Rețeaua închisorilor din România a cunoscut o dezvoltare fără precedent, acoperind practic întregul teritoriu al țării. Închisorile Jilava și Rahova reprezentau adevărate locuri de „traij”, pentru celelalte închisori, precum și locuri de detenție pentru cei care erau anchetați în cadrul unor procese care se derulau la București. „Fortul 13” de la Jilava era cunoscut drept unul dintre cele mai dure locuri de exterminare. Gherla și Aiudul erau destinate deținuților care aveau de executat pedepse mai îndelungate. În închisoarea Gherla erau închiși, în special, țărani, muncitori și tineri, iar la Aiud cei mai mulți deținuți aveau de executat pedeapsa de muncă silnică pe viață sau erau considerați irecuperabili. Sighetul a fost organizat drept centru de încarcerare pentru cei pe care regimul politic îi considera cei mai periculoși oponenți ai săi (foști demnitari, șefi de partide politice, ierarhi ai bisericii greco-catolice și catolice, istorici, economiști, ziariști ș.a.). Închisoarea Pitești, denumită „o insulă a ororii absolute” a experimentat „reeducarea prin tortură continuă” prin care în jur de o mie de tineri, în special studenți, au fost umiliți, forțați să-și desființeze propria personalitate, să se maltrateze și să se tortureze între ei, să-și renege convingerile, credințele, familia. Astfel de practici au fost utilizate și la Gherla, Târgșor, Brașov, Tg. Ocna, la șantierul de la Canalul Dunăre-Marea Neagră sau la coloniile de muncă forțată de la Cavnic, Baia Sprie, Periprava ș.a.

Coloniile de muncă și domiciliul obligatoriu

Prin decretul nr. 6 din ianuarie 1950 al Prezidiului MAN erau înființate „unitățile de muncă” (denumite după 1952, „colonii de muncă”) pentru „reeducarea elementelor dușmănoase Republicii Populare Române și în vederea pregătirii și încadrării lor în viața socială”. Ca și în cazul altor forme de reprimare, măsura administrativă a internării în colonii de muncă obligatorii a fost reglementată prin acte normative, destul de vagi, fără a fi stabilite criterii clare de delimitare a faptelor care reprezentau un pericol real pentru securitatea statului. Internarea în coloniile de muncă se făcea în urma unor anchete sumare, oamenii fiind lipsiți de libertate, de cele mai multe ori, doar pentru delict de opinie. Această formă de „reeducare prin muncă” a fost folosită drept instrument de pedepsire a mii și mii de persoane considerate periculoase pentru regimul politic. Acestea, pe lângă faptul că erau private de libertate, erau supuse unor condiții de muncă deosebit de grele și abuzurilor sistematice ale personalului administrativ și de supraveghere. Majoritatea coloniilor de muncă au fost plasate la Canalul Dunărea-Marea Neagră (Poarta Albă, Capul Midia, Cernavodă), în Balta Brăilei (Periprava, Grindu, Ostrov, Chilia Veche) și în exploatarea miniere de la Baia Sprie, Cavnic, Nistru. Alături de penitenciare, coloniile de muncă au fost adevărate centre de exterminare, în care silnicia și violențele sub toate formele s-au manifestat în proporții nemaîntâlnite. Aceeași comisie aparținând MAI, care hotărâ internarea în coloniile de muncă, avea latitudinea ca la externare să stabilească drept supliment de pedeapsă, domiciliul obligatoriu de la 6 luni la 5 ani, pe motivul că persoana în cauză „nu s-a reeducat”. Cele mai importante puncte stabilite pentru domiciliu obligatoriu au fost la Căldărușani, Cernica, Ciorogârla, Snagov, Țigănești ș.a.

Dislocări, evacuări, deportări

Deportarea unor comunități întregi „potențial ostile” regimului politic sau care au manifestat rezistență față de acesta a reprezentat o altă formă de reprimare. Prima deportare de proporții a fost cea din martie 1949, prin care peste 6 000 de proprietari împreună cu familiile lor au fost scoși din locuințe și trimiși cu domiciliu obligatoriu în alte localități. În urma manifestărilor de rezistență ale țăranilor din anii 1949-1950, au fost dislocate familii întregi din mai multe regiuni ale țării: Bihor, Arad, Baia Mare, Sibiu, Suceava, București, Galați și Constanța. La 18 iunie 1951, în noaptea de Rusalii, a început o amplă mișcare de deportare a populației din zonele de la frontiera cu Iugoslavia (Banat și Mehedinți) în zona Bărăganului. Peste 40.000 de oameni au fost nevoiți să-și părăsească localitățile și să supraviețuiască într-o zonă puțin populată, cu o climă aspră și cu posibilități reduse de asigurare a existenței. Potrivit statisticilor Securității, în anii 1949-1961 au fost dislocate sau li s-a impus domiciliu obligatoriu la aproximativ 60.000 de persoane provenind din rândurile proprietarilor a peste 50 ha. cu familiile lor, persoanelor din zona de frontieră, „foștilor exploatatori” (bancheri, industriași, comercianți, membri și

simpatizanți ai fostelor partide politice ș.a.). Toate aceste cifre acoperă dramele a zeci de mii de persoane, distrugerea a numeroase gospodării, familii și destine.

După moartea lui Stalin (1953), arestările și celelalte măsuri represive au cunoscut o perioadă de scădere, anii 1954-1957 reprezentând o perioadă de relativă relaxare din acest punct de vedere. În contextul revoluției din Ungaria (1956) și al retragerii trupelor sovietice din România (1958), a avut loc însă o nouă fază a represiunii generalizate. Aceasta a fost intensificată și de presiunile legate de încheierea procesului de colectivizare a agriculturii. A urmat un nou val de arestări, de internări administrative și de măsuri de stabilire a domiciliului forțat. O nouă perioadă de destindere s-a înregistrat în anii 1962-1964 și mai ales după „Declarația din aprilie” 1964, când au fost eliberați peste 90% din deținuții politici. Cu toate acestea, nu putem spune că s-a renunțat la supravegherea populației și la reprimarea opozițiilor, având în vedere faptul că aparatul represiv funcționa în continuare pe baza aceluiași principii și cu aceleași mecanisme.

Glosar:

rezistență anticomunistă = mișcare de împotrivire față de regimul comunist, prin care s-a urmărit revenirea la regimul democratic

represiune politică = sistem de reprimare violentă a oricăror forme de opoziție politică, de către regimul aflat la putere într-un stat

Pro memoria!

- Autoritățile staliniste din România au pus în funcțiune mecanisme complexe de convingere și cointerensare a populației în proiectul „construcției socialiste”, dar și de constrângere și intimidare a celor care se opuneau noului regim.
- Rezistența anticomunistă a reprezentat modalitatea prin care populația s-a manifestat față de instaurarea comunismului în România.
- Sistemul represiv din România a fost unul complex și diversificat prin care s-a urmărit anihilarea oricărei forme de opoziție față de regimul politic stalinist.

Activitate independentă:

S.1. *„Eram conștienți că forțele noastre erau prea slabe pentru a putea răsturna regimul instaurat de sovietici. Era o disproporție uriașă de forțe în defavoarea noastră. Scopul nostru era de a întreține vie flacăra speranței în rândurile maselor de țărani exploatați și batjocoriți de comuniști, speranța în izbăvirea României prin venirea americanilor pe care-i așteptam ca eliberatori. Declanșarea războiului între americani și sovietici era momentul potrivit pentru a trece cu adevărat la acțiune.”*

(Gavril Vatamaniuc, lider al mișcării de rezistență, în, Adrian Brișcă, *O zi din viața unui partizan*).

1. Menționați, pe baza sursei de mai sus, două dintre motivele nemulțumirii exprimate de liderul mișcării de rezistență față de atitudinea populației.

2. Formulați un punct de vedere referitor la înfrângerea mișcării de rezistență anticomunistă românească, utilizând ca argument o informație din sursă

S.2. *„Opoziția țăranilor față de reformă era atât de puternică, încât, în anumite zone, clădirile proaspăt înființatele cooperative agricole au fost incendiate. Așa, au stat lucrurile în județul Arad, unde documentele Securității arată cum, după ce fusese distrusă o fermă de stat, la 31 iulie 1949, au fost chemate trupele de grăniceri de la Radna pentru a restabili ordinea la 3 august, după ce au arestat 98 de persoane și au împușcat 12 țărani din satele Apateu, Somoșcheș, Berechiu și Sepreuș. (...) O*

adevărată răscoală a avut loc în nordul județului Vlașca, la începutul lunii iulie. Țăranii din mai bine de douăsprezece sate s-au înarmat cu furci și topoare, au devastat birourile locale ale partidului, au distrus fotografiile conducătorilor de partid și au tăiat liniile telefonice. Autoritățile comuniste au fost bătute și alungate. Au fost chemate trupele de securitate, care au tras în răsculați, omorând zece dintre ei și rănind mult mai mulți. Astfel de acțiuni s-au derulat în diverse zone, în întreaga țară”.

(Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România. Gheorghiu Dej și statul polițienesc 1948-1965*).

1. Precizați două dintre formele de manifestare a opoziției țăranilor față de autoritățile comuniste.
2. Menționați două dintre măsurile luate de autorități împotriva țăranilor.
3. Formulați un punct de vedere referitor la atitudinea autorităților față de manifestările de nemulțumire a țăranilor, utilizând ca argumente două informații din sursa de mai sus.

S.3.

Anul	Persoane trimise în colonii de muncă	Motive ale internării administrative
1950	Eleonora Cozma - învățătoare din Voevozi - Sălaj, declarată chiabură, provenită din tată țărănist	A avut „manifestări dușmănoase împotriva tov. Stalin” și „a blamat pe tov. Ana Pauker, scuipându-i portretul”
	Dumitru Hriscu - țărănsărac din Deleni-Botoșani.	A lansat „zvonuri alarmiste”, a dus „injurii la adresa tov. Stalin, URSS, RPR”, a „instigat țăranii împotriva gospodăriilor agricole colective”
	Aristide Netoi - „chiabur” din Vișina Veche - Romanai.	„Cunoscut afacerist și speculant. Sabotează însămânțările și colectările, instigând țărănimea să nu se înscrie în Colectiv. A adus injurii Guvernului și tov. Stalin”.
	Nicolae Stoi din Sâmbăteni Arad, fost comerciant, membru în PNT Maniu	„înjură murdar comuniștii și URSS Amenință cu venirea americanilor și distrugerea comuniștilor. Instigă țăranii să se înarmeze. A pus pe servitorul lui de a sparge tabloul Tov. Stalin”
1952	Gheorghe Brejea - plugar din Roșia-Bihor	A „lansat zvonul că tov. Stalin este bolnav, iar doi generali sovietici au fugit în America”
	Iosif Brandel - fierar din Gura Humorului	„a rupt tabloul lui Lenin și tov Stalin, afirmând că din cauza lor este astăzi sărac”

(Andi Mihalache, Adrian Cioflâncă (coord), *Istoria recentă altfel. Perspective culturale*).

Studiați tabelul de mai sus și răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați trei categorii socio-profesionale care au făcut obiectul internărilor administrative.
2. Precizați trei motive pentru care erau trimiși oamenii în coloniile de muncă.
3. Precizați, pentru fiecare caz din tabelul de mai sus, un drept al cetățeanului care a fost încălcat.

S.4.

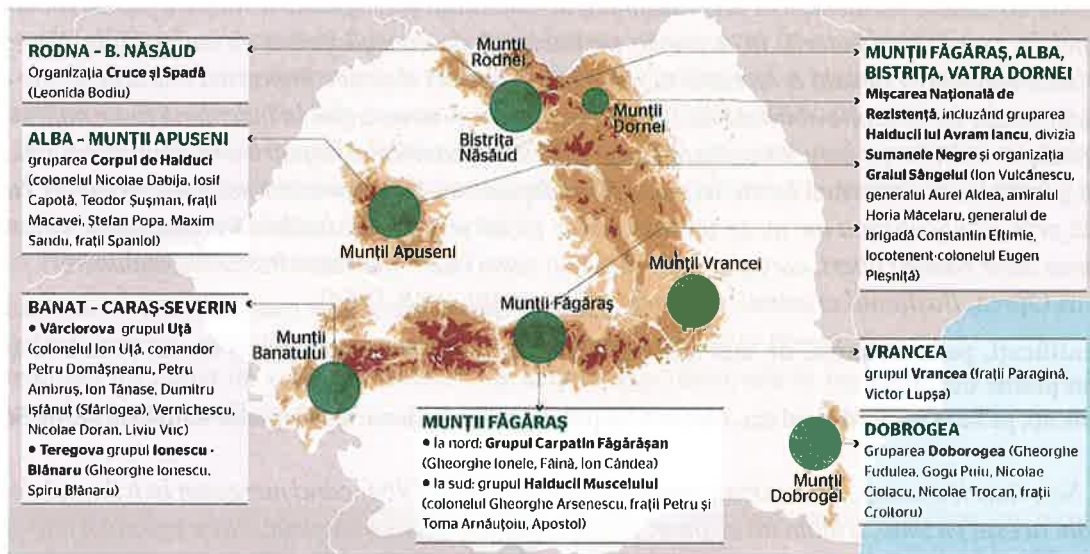
Anul internării administrative	Numărul persoanelor internate Administrativ
1950	5.154
1951	2.519
1952	11.913
1953	2.422
1954	69
1955-1957	Oficial, nu au fost făcute internări
1958	946
1959	1.954
1960	113
1961	516
1962	116
1963	18

(Distribuția internărilor, conform statisticilor ținute de Securitate în Andi Mihalache, Adrian Cioflâncă (coord), *Istoria recentă altfel. Perspective culturale*).

Analizați tabelul de mai sus și răspundeți următoarelor cerințe:

1. Corelați cifrele internărilor administrative cu măsurile economice inițiate de autoritățile comuniste.
2. Formulați o opinie în legătură cu perioada de vârf a internărilor administrative, utilizând un argument de ordin politic și unul de ordin economic.

Cele mai importante cuiburi ale Mișcării Naționale de Rezistență

II.17

1. Analizați cu atenție imaginea de mai sus. Corelați informațiile prezentate în imagine cu informațiile din textul lecției și menționați trei centre de rezistență care au existat în perioada regimului Gheorghiu-Dej.
2. Explicați, în aproximativ zece rânduri, motivația organizării centrelor de rezistență anticomunistă în zonele montane.

Teme de reflecție:

1. Accesați site-urile <http://memorialsighet.ro/> și <http://ramnicusarat.iccr.ro> și realizați vizite virtuale în fiecare dintre închisorile prezentate. Pe baza impresiilor vizitelor virtuale, realizați un eseu liber despre sistemul represiv din România comunistă.

Studiu de caz: JUSTIȚIE POPULARĂ ȘI REPRESIUNE ÎN TIMPUL REGIMULUI GHEORGHIU-DEJ

Controlul asupra sistemului juridic și modificarea legislației penale au asigurat condițiile menținerii și consolidării regimului comunist în România. Caracterul larg și evaziv al legislației penale a dat posibilitatea extinderii represiunii, astfel încât oricare dintre cetățenii României putea fi foarte ușor arestat, trimis în lagăr sau deportat în regim de domiciliu obligatoriu. Mai mult decât atât, de cele mai multe ori modul de aplicare a legislației represive a fost viciat prin subordonarea față de ordinele politice și prin dispoziții aleatorii ale conducerii Securității. Caracterul represiv al regimului a fost accentuat și prin faptul că la conducerea Securității și la direcțiile teritoriale au fost numiți ofițeri cu stagii de agenți în slujba NKVD-ului sau care aveau legături strânse cu serviciile secrete sovietice. În funcția de director a fost numit un vechi colaborator al lui Gheorghe Gheorghiu-Dej: Pintilie Gheorghe, pe numele adevărat Pantelei Bodnarenko, (alias „Pantiușa”), care i-a avut ca adjuncți pe Alexandru Nicolschi (Boris Grünberg) și Vladimir Mazuru. Prin modul în care erau organizate anchetele și prin regimul extrem de dur din închisorile și lagărele de muncă forțată s-a pus, în practică, un vast mecanism de dezumanizare și de exterminare fizică a tuturor celor considerați ”dușmani ai poporului”.

Activitate independentă:

S.1. „Modul în care a evoluat legislația în materie penală duce la concluzia că, începând cu articolul 207, care pedepsea actele de teroare ce amenințau să răstoarne **ordinea socială a RPR** și încheind cu articolul 231, care îi iartă de pedeapsă pe denunțatori, prevederile cuprinse în Codul Penal și diversele decrete care l-au modificat ori l-au completat au oferit organelor Securității o largă paletă de acțiune împotriva celor pe care regimul comunist, i-a identificat drept dușmani ai stabilității și perpetuării sale. Pe parcursul dobândirii experienței în exercitarea puterii, în acțiunea permanentă de consolidare a ei, autoritățile comuniste au detaliat baza legislativă penală a represiunii, prevăzând măsuri drastice împotriva oricărei forme de rezistență. Securitatea, ca instituție abilitată să exercite represiunea, avea astfel la îndemână toate mijloacele de a trece la pedepsirea celor pe care îi socotea susceptibili de a fi complotat împotriva regimului sau chiar numai de a se fi gândit la un asemenea lucru. În general, pedepsele au fost supradimensionate în raport cu faptele, pentru că prin administrarea lor nu se urmărea doar încarcerarea sau uciderea presupușilor vinovați, ci și intimidarea celor rămași liberi, care primeau astfel un semn clar: libertatea înseamnă supunere.”

(Marius Oprea, *Bastionul cruzimii. O istorie a Securității 1948-1964*).

1. Identificați, pe baza sursei de mai sus, tipul de relație dintre Securitate și Codul Penal. în contextul regimului politic din RPR.

2. Explicați, pe baza sursei de mai sus, care era scopul supradimensionării pedepselor administrate de Securitate.

S.2. „Noi, tinerii avocați, sau avocați stagiați ai anilor 1957-1964, când mergeam la tribunalele militare să apărăm aceste victime, trăiam un coșmar. Orice întâlnire cu tribunalele militare era suferință și durere. Tragedia celor din boxă ne urmărea, în orice moment, indiferent dacă ne aflam în sălile tribunalelor sau aiurea. (...) În aceste procese, erau răsturnate cele mai elementare principii de drept. Noțiunea de infractor suferise o mutație radicală. Infractori erau cei ce reprezentau un pericol pentru Putere și nu pentru societate, în sensul dreptului penal clasic. Sistemul procedural clasic era desființat. Vinovăția era considerată ca dovedită, numai sau în principal, pe baza declarațiilor inculpaților - victime date sub tortură. Avocații erau considerați un fel de complici ai celor din boxă. Simplul fapt că acceptaseră să susțină apărarea în aceste cauze punea semne de întrebare în mintea îngustă și primitivă a securiștilor care, mai mult sau mai puțin discret, îi supravegheau”. (G. Gheorghe, *Despre Constituția din 1948*).

1. Menționați o dificultate cu care se confruntau tinerii avocați din anii 1957-1964.

2. Precizați, pe baza textului, noul înțeles al noțiunii de infractor.

3. Explicați, în cel mult zece rânduri, rolul avocatului în contextul represiunii generalizate din RPR, folosind ca suport două informații din textul de mai sus.

S.3. „Asesorul popular nu este un profesionist, el secondează pe magistrații de carieră, nu are cultură juridică, însă este numit și ascultă de puterea politică, îndeplinind hotărârile acesteia. Asesorii populari erau asimilați cu personalul judecătoresc și îndeplineau funcțiuni de judecată. Puterea lor era egală cu cea a judecătorilor de carieră. (...) Asesorii judecau cu sentimentul de clasă - afirma Gh. Gheorghiu-Dej în ședința Biroului politic din 9 septembrie 1947- adică nu condamnă pe un țăran pentru că vaca lui a intrat pe pământul chiaburului, ci, judecând cu sentimentul de clasă, considera că pământul acela nu este numai al chiaburului. (...) Organele locale de partid selecționau asesorii populari „dintre elementele cinstite, fruntași în producție, țărani muncitori, activiști de partid și de stat, activiști ai organizațiilor de masă, funcționari, etc., cu pregătire școlară corespunzătoare, devotați regimului democrat - popular și care s-au dovedit luptători fermi pentru respectarea legalității populare”.

(Nicoleta Ionescu-Gură, *Stalinizarea României. Republica Populară Română 1948-1950. Transformări instituționale*).

1. Explicați, în cel puțin zece rânduri, rolul asesorilor populari în noul sistem românesc de justiție, folosind două informații din text.

2. Comparați rolul asesorilor cu cel al judecătorilor și identificați în text o asemănare și o deosebire dintre cele două categorii

3. Pornind de la afirmația lui Gheorghe Gheorghiu-Dej din sursă, exprimați un punct de vedere referitor la ”sentimentul de clasă” cu care judecau asesorii populari.

S.4. „Timp de doi ani, între decembrie 1949 și ianuarie 1952, o închisoare din Pitești devine iadul în care se experimentează o tehnică până atunci necunoscută în spațiul carceral românesc, reeducarea deținuților politici de către alți deținuți, prin mijloace violente, prin tortură. Victimele devin călăi și călăii, la rândul lor, victime.(...). A descrie ceea ce s-a petrecut între zidurile închisorii devine greu de înțeles nu numai pentru cei de astăzi, dar și pentru supraviețuitorii acestei experiențe. Pare că vorbesc despre o altă planetă, monstruoasă, prin secretele întunecate pe care le-a adăpostit. (...) un fost deținut politic, analizând efectele reeducării, vorbește de tehnica științifică a spălării creierului, aplicată în închisorile staliniste, dar și în cele maoiste. (...) Ca să își atingă obiectivul, călăii trebuie să golească mintea deținutului de toate credințele și convingerile sale, de cele mai calde amintiri de prietenie, de iubire, de atașamentul său familial, odată rezultatul obținut, spiritul este transformat într-un recipient gol. Obediența este un rezultat al folosirii forței”.

(Lucia Hossu Longin, *Memorialul durerii*).

1. Menționați o caracteristică a experimentului reeducării.

2. Precizați tehnica „științifică” pe care au aplicat-o torționarii de la Pitești.

3. Formulați un punct de vedere referitor la practicile experimentate în închisoarea Pitești, folosind ca argumente două informații din text.

II.18 (<http://anp.gov.ro/web/penitenciarul-bucuresti-jilava/fortul-13-jilava>)

Accesați site-ul de mai sus și studiați istoricul Fortului nr. 13 Jilava, pentru a răspunde următoarelor cerințe:

1. Realizați o axă cronologică în care să evidențiați momentele principale în evoluția acestuia.

2. Identificați și precizați o constantă în evoluția închisorii de-a lungul timpului și două schimbări care au fost generate de schimbările de regim politic din România.

3. Formulați un punct de vedere privind rolul penitenciarului Jilava în perioada 1948-1965, utilizând ca argumente două informații selectate din prezentarea de pe site.

II.19

1. Analizați harta de mai sus și identificați cel puțin două lagăre de muncă forțată; stabiliți corelația dintre acestea și obiectivele construcției socialiste pentru care au fost create.

Teme de reflecție:

1. Pornind de la afirmația din sursa 1, „libertatea înseamnă supunere”, realizați un eseu de aproximativ o pagină referitor la conceptul de libertate a individului într-un regim totalitar.

2. Analizați alte regimuri totalitare din secolul XX și comparați mijloacele de represiune utilizate în cadrul acestora cu cele utilizate în perioada stalinistă din România. Precizați cel puțin trei asemănări identificate.

3. Reflectați asupra modului în care au fost aplicate pedepsele cu caracter politic în perioada regimului Gheorghiu-Dej și realizați un eseu de aproximativ două pagini pe tema efectelor pe care le-a avut sistemul represiv asupra evoluției societății românești din a doua jumătate a secolului al XX-lea.